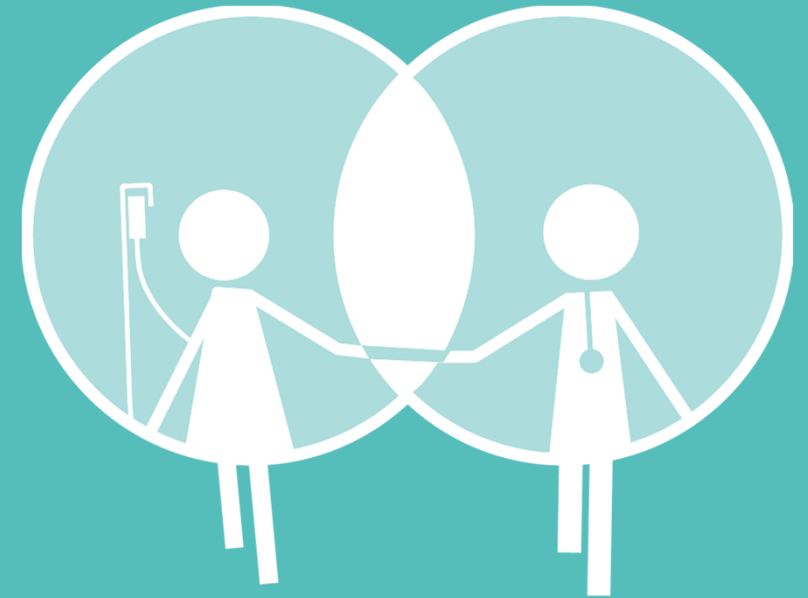

Hvad er fælles beslutningstagning?

Hvilke positive gevinster har det for patienten
– og patientsikkerheden?

Inddragelse i samtale om valg af
forebyggende behandling - forskningsprojekt

15. september 2023

Styrelsen for Patientsikkerhed
Temadag om patientinddragelse

Kan fælles beslutningstagning øge patientsikkerheden?

Bettina Mølri Knudsen
Ph.d. studerende

Center for Fælles Beslutningstagning
Sygehus Lillebælt

Hvorfor beskæftige os med fælles beslutningstagning?

- Hospitalsvæsenet er inde i paradigmeskift med øget centralisering og øget specialisering
- Ventelister og pakkeforløb er blevet nøgleord, som er styrende for planlægningen i sundhedsvæsenet
- Risiko for at patienterne tabes idet der sjældent er taget hensyn til den enkelte patients præferencer og værdier, når patienter behandles i henhold til nationale retningslinjer, "kasser" og pakkeforløb

Hvorfor beskæftige os med fælles beslutningstagning?

Den stille fejl diagnose

Klinikere

Uvidende om
patientens
forhold og
præferencer

+

Patienter

Uvidende om
behandlings-
muligheder og
resultater

Kan medføre dårligere
kvalitet af beslutninger

Hvad er fælles beslutningstagning?

- Fælles Beslutningstagning har betydning for det direkte patientmøde: Klinikeren er ekspert i diagnosen, patienten er ekspert i sit eget liv.
- Klinikeren informerer patienten om **muligheder, fordele, ulemper og risici**. Patienten fortæller lægen om sine **livsforhold, erfaringer og prioriteter** i livet.
- Fælles beslutningstagning handler om et **samarbejde** mellem patient og kliniker, og at der træffes en **fælles beslutning** hvor der tages højde for både den faglige og videnskabelige vinkel, samt patientens holdninger og præferencer.

Hvornår giver fælles beslutningstagning mening?

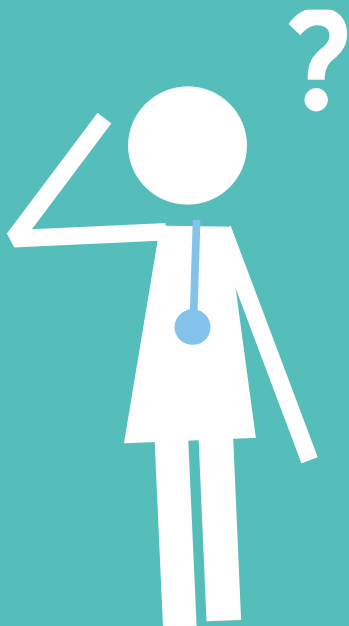

1. Der skal være et reelt valg (flere muligheder).

2. Der skal være så meget viden om valgmulighederne, at patienterne kan inddrages meningsfuldt.

3. Det skal føre til et aktivt valg

Hvorfor skal vi tænke fælles beslutningstagning?

Sundhedspersonale undervurderer ofte patienternes ønske om at blive involveret i beslutninger om undersøgelse og behandling.

Derfor er det essentielt, at vi taler med patienterne om, hvilken rolle de ønsker i behandlingsforløbet.

Hvorfor skal vi tænke fælles beslutningstagning?

Hvad er vigtigt for brystkræftpatienten?

	Patienter	Sundhedspersonalet
Beholde brystet	7%	71%
Leve så længe som muligt	59%	96%
Se naturlig ud uden tøj på	33%	80%
Undgå protese	33%	0%

KR Sepucha et al/Pt Education and Counseling 73(2008)504-10

Et beslutningsstøtteværktøj

TRIN 1:

Her præsenteres formålet med samtalen

TRIN 2:

Her afklares informationsniveau

TRIN 3:

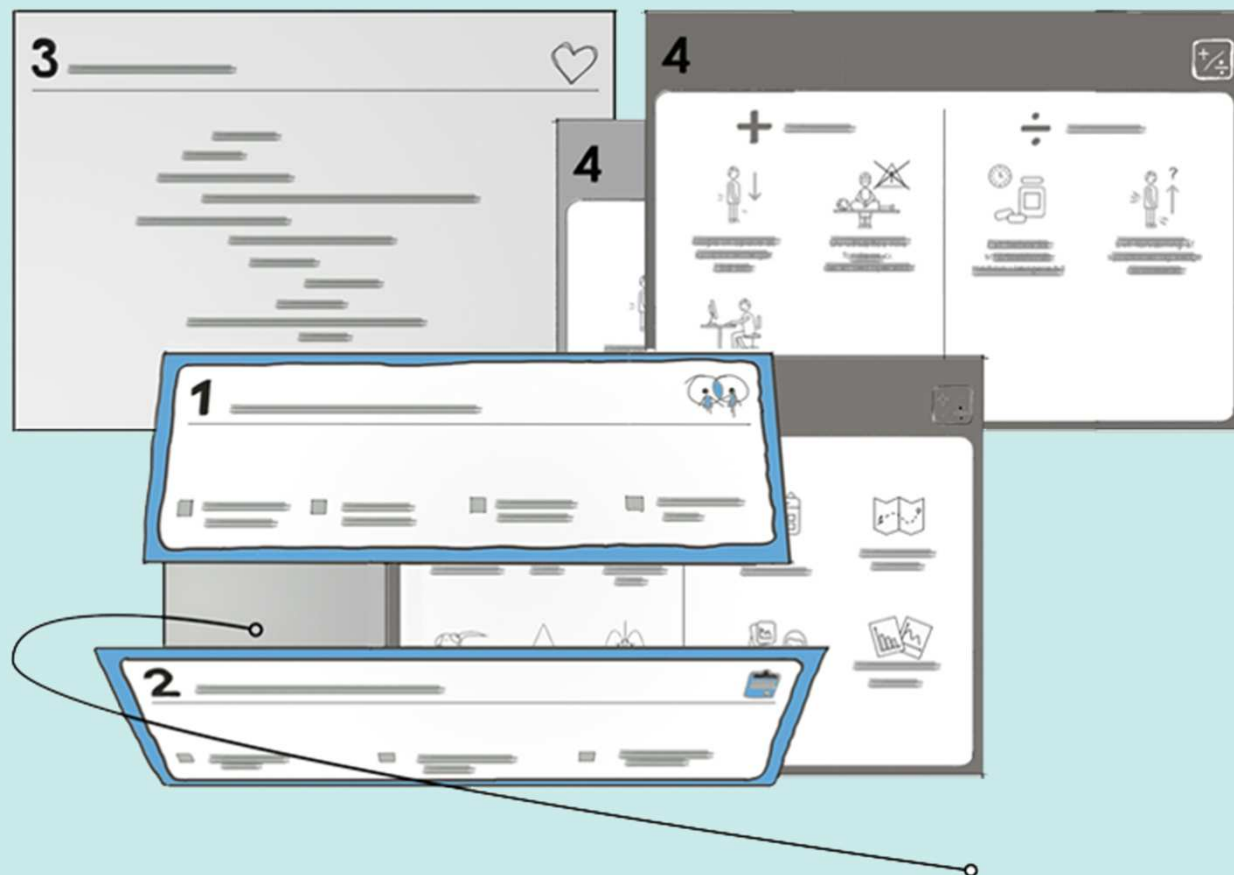
Her afklares, hvad der er vigtigt for patienten

TRIN 4:

Her præsenteres de forskellige muligheder patienten har - fordele/ulemper

TRIN 5:

Her træffes selve beslutningen

Hvilken effekt har beslutningsstøtteværktøjer?

I et studie fra 2022 om patientinvolvering:

Cochrane review 2017 (N=105 studier og 31.043 patienter) har vist at brug af beslutningsstøtteværktøjer i en række kliniske situationer har ført til:

Patienterne oplever færre fejl

Patienter føler sig mere inddraget og færre klager

Birkeland, S. et al 2022. "Is Greater Patient Involvement Associated with Higher Satisfaction? Experimental Evidence from a Vignette Survey." BMJ Quality and Safety 31(2): 86–93.

Høj evidens

Patienterne får øget viden om muligheder

Patienterne får bedre klarhed over, hvad der er vigtigst for dem

Patienterne føler sig bedre informeret om fordele og ulemper

Moderat evidens

Patienterne får mere nøjagtig risikoopfattelse

Patienterne involveres i højere grad i beslutningsprocessen

Stacey D et al, Decision aids for people facing health treatment or screening decisions. Cochrane Database Syst Rev. 2017 Apr 12;4(4):CD001431.

Lav evidens

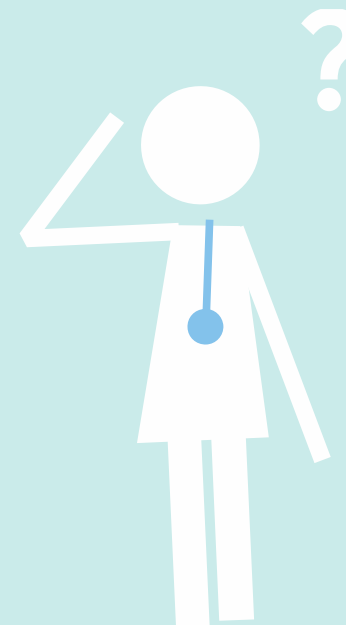
Større overensstemmelse mellem præferencer og det valg der blev truffet

Færre patienter vælger f.eks. større elektiv kirurgi

Hvad kræver det?

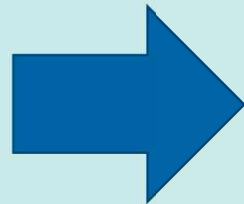
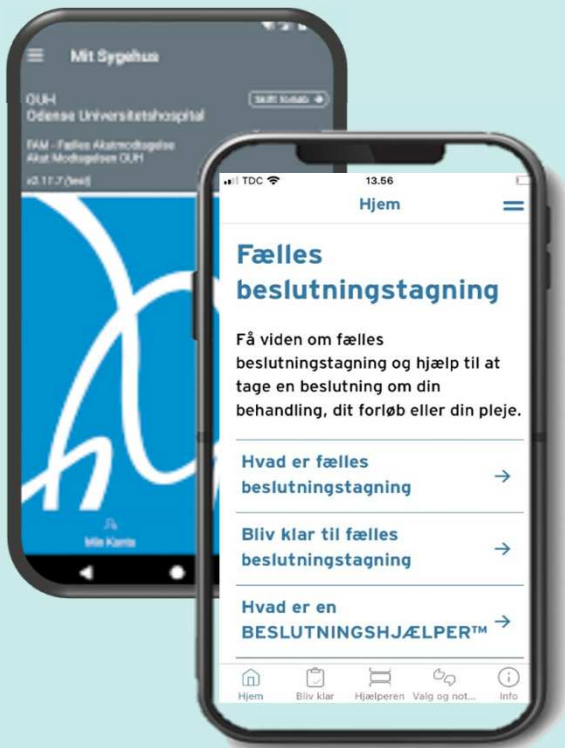
- At der ændres holdninger og kultur i vores sundhedsvæsen, og at klinikere inspireres til at arbejde tæt sammen med patienter
- Synliggørelse af fordelene ved fælles beslutningstagning til sundhedspersonale og patienter
- Opbygning af de færdigheder, de skal bruge for at benytte beslutningsstøtteværktøjer og teknikker
- Vise, hvordan fælles beslutningstagning passer ind i den eksisterende sundhedssystem, overvinde tid og ressourcemæssige begrænsninger.

Inddragelse i samtale om valg af forebyggende behandling

Ph.d.-studie, Center for Fælles Beslutningstagning

Digital beslutningsstøtte før konsultationen

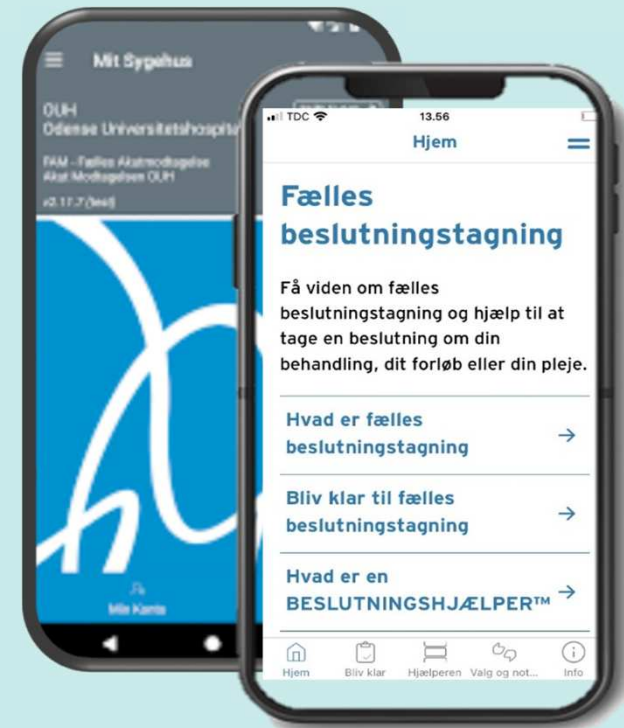
BESLUTNINGSHJÆLPER™ – digital vs papir

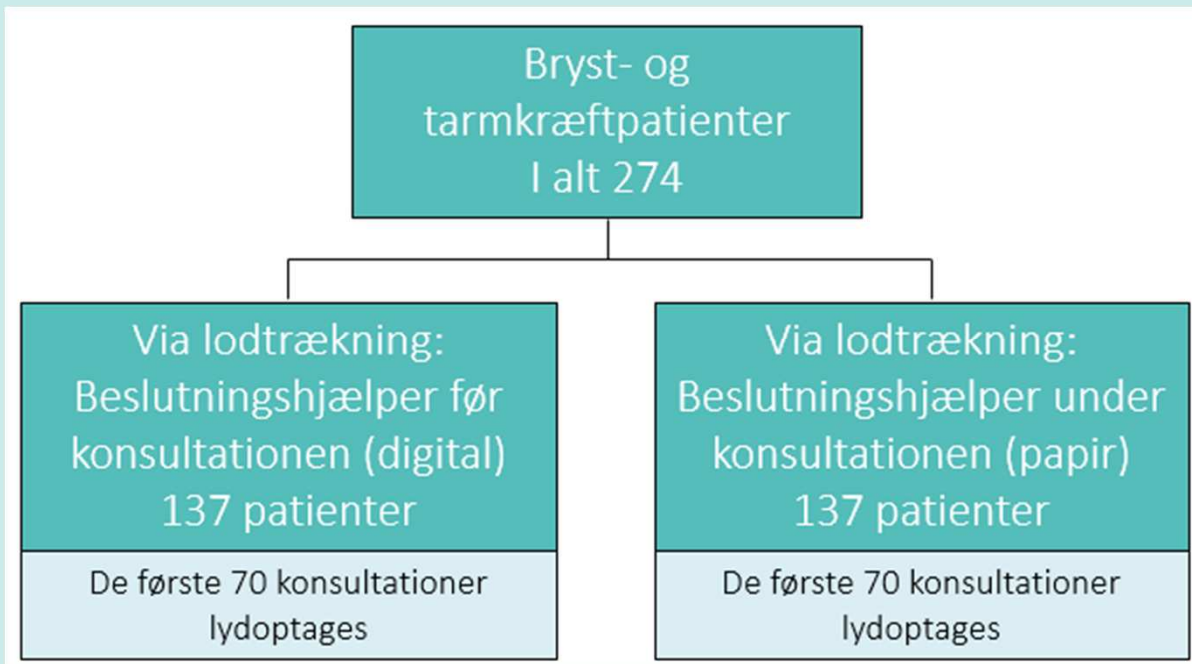
Papirudgave

Digital udgave

BESLUTNINGSHJÆLPER™ – digital vs papir

Patientens perspektiv:

- I hvilket omfang blev de inddraget
- Hvor godt var beslutningsstøtteværktøjet
- Hvor sikker er patienten på beslutningen før/efter konsultationen
- Hjalp lægen med at forstå situationen

Lægens perspektiv:

- Vurdering af egen evne til at inddrage patienten

Observatørens perspektiv:

- Vurdering af fælles beslutningstagning i samtalen

Hvad kan vi bruge resultaterne til?

- Bedre viden om brug af beslutningsstøtteværktøjer – hvem har glæde af forberedelse til samtalen
- Læger vil blive bedre støttet i deres rolle i fælles beslutningstagning
- En styrket patientcentreret kultur i afdelingen
- Mere målrettet behandling til den enkelte patient
- Bedre kvalitet i beslutningerne
- Patienter vil opleve mindre beslutningskonflikt og fortrydelse
- Bedre livskvalitet

Vil du vide mere
www.CFFB.dk

Center for Fælles
Beslutningstagning

Bettina Mølri Knudsen